

ΜΑΣΩΝΙΑ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ Ν. ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ

Αναπλ. Καθηγητού Θεολογικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών

Η ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΓΙΑ ΤΗ ΜΑΣΩΝΙΑ.

Ο ΚΑΤΑΛΥΤΙΚΟΣ ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΗ Π.ΜΠΡΑΤΣΙΩΤΗ

ΣΤΗΝ ΚΑΤΑΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΙΕΡΑΡΧΙΑΣ

[...] Η Διαρκής Σύνοδος αποφάσισε να παραπέμψει το θέμα στη Σύνοδο της Ιεραρχίας και ανέθεσε σε ειδική Επιτροπή από Αρχιερείς να ετοιμάσει σχετική Εισήγηση. Παράλληλα ζήτησε από τη Θεολογική Σχολή να μελετήσει το θέμα της Μασονίας και της σχέσεώς της με τον Χριστιανισμό και να εισηγηθεί καταλλήλως. Η Συνοδική Επιτροπή στην Εισήγησή της κατέληγε στο συμπέρασμα ότι «ο Μασονισμός είναι θρήσκευμα αντιχριστιανικόν και αντορθόδοξον». **Η πλειοψηφία όμως των καθηγητών της Θεολογικής Σχολής (Αμ. Αλιβιζάτος, Γρ. Παπαμιχαήλ, Κ. Δυοβουνιώτης, Δημ. Μπαλάνος, Γεωργ. Σωτηρίου, Ν. Λούβαρις¹²¹ και Βασ. Στεφανίδης)**, στηριζόμενη στα επίσημα έγγραφα που η Μεγάλη Στοά είχε θέσει στη διάθεσή της, στη σχετική Γνωμάτευσή της κατά τον τρόπο του ήξεις αφίξεις, ενώ μεν δήλωνε ότι το «σκωτικόν μασωνικόν σύστημα», στο οποίο ανήκε τότε η «Μεγάλη Στοά της Ελλάδος», πρέπει να διακρίνεται «του γαλλικού μασωνικού συστήματος» και δεχόταν ότι «ο Μασωνισμός (ένν. του Σκωτικού δόγματος) δεν είναι θρησκευτική οργάνωση, ουδέ σωματείων επιδιώκον θρησκευτικούς σκοπούς», «δεν έχει αντιθρησκευτικόν χαρακτήρα» και «αι ηθικάί αρχαί του Μασωνισμού δεν δύνανται να θεωρηθώσιν αντιστρατευόμεναι προς τας του Χριστιανισμού», εμμέσως όμως και κεκαλυμμένως ομολογούσε το ανεπίτρεπτον της φοιτήσεως Ορθοδόξων Χριστιανών και ιδιαιτέρως κληρικών στις τεκτονικές Στοές, με το αιτιολογικό ότι «πας χριστιανός μάλιστα δε ο κληρικός έχει ευρύτατον στάδιον προ αυτού επιτελέσεως θρησκευτικών, ηθικών και κοινωνικών καθηκόντων εντός του εκκλησιαστικού πεδίου, ώστε να μη παρίσταται ανάγκη, προς επιτέλεσιν αυτών, να θέτη εαυτόν εις υπηρεσίαν άλλων οργανισμών, τοσοῦτω μάλλον καθόσον τας ηθικάς και κοινωνικάς αρχάς του Μασωνισμού διεκήρυξε πολύ προ αυτού και εν τη εννοία του απολύτου ο Χριστιανισμός».

Η Γνωμάτευση εκείνη τελειώνει με μία αποστροφή (**θα πρέπει να θεωρηθεί είτε ως εξομολόγηση των καθηγητών που την υπογράφουν για το περιεχόμενό της, είτε ως προσπάθεια έμμεσου εκβιασμού της Συνόδου να μην αποστεί από τις θέσεις της πλειοψηφίας της Θεολογικής Σχολής**), στην οποία υπογραμμίζονται οι συνέπειες που θα είχε για την ίδια τη Σύνοδο και την Εκκλησία η ενδεχόμενη καταδίκη της Μασονίας: «**εφ' όσον όμως η Ιερά Σύνοδος, επί τη βάσει στοιχείων, άτινα ημείς δεν έχουμε υπ' όψει ήθελε πεισθεί και αποφανθεί ότι ο Μασωνισμός είναι οργανισμός αντιχριστιανικός, τότε αναντιρρήτως, συνεπής προς εαυτήν, δεν δύναται να θεωρή τα μέλη της Μασωνίας άμα ως Χριστιανούς, και εν τοιαύτη περιπτώσει οφείλει να αποκηρύξη αυτά εκ των κόλπων της, ότε ου μόνον δεν είναι δυνατόν να έχη Μασώνους, εν τη υπηρεσία της λειτουργούς, συνεργάτας, υπαλλήλους, επιτρόπους ναών κ.λπ., αλλά δέον να αρνηθί εις αυτούς ου μόνον εις τους απλούς ιδιώτας, αλλά και εις αυτούς τους εν αρχαίς και εξουσίαις το δικαίωμα της συμμετοχής αυτών εις τα θεία μυστήρια και τας ιεράς τελετάς αυτής**».¹²²

Αντίθετα, ο καθηγητής Π. Μπρατσιώτης, μειοψηφίας, υπέβαλε δική του εκτενή και εμπειριστωμένη Γνωμάτευση, στην οποία υποστήριξε την άποψη ότι ο Μασωνισμός αποτελεί υπερθρησκεία και κατέληγε στο συμπέρασμα άφ' ενός μεν ότι ο «*ακραιφνής Χριστιανός πιστεύων εις τον απόλυτον χαρακτήρα του Χριστιανισμού και φρονών ότι μόνον εν τη Εκκλησία, και δι' αυτής επιτυγχάνεται η σωτηρία, δεν δύναται να ανήκη εις τεκτονικήν στοάν*», άφ' ετέρου δε ότι «*οι εις τας στοάς μετέχοντες χλιαροί οπωσδήποτε Χριστιανοί διατρέχουν μέγα κίνδυνον να αποξενωθώσιν έτι μάλλον της πατρίου πίστεως ...*». ¹²³

Η Σύνοδος της Ιεραρχίας της Εκκλησίας της Ελλάδος κατά τη συνεδρία της 12^{ης} Οκτωβ. 1933 εξέδωκε ειδική Απόφαση-Πράξη **καταδικαστική της Μασονίας**. Στην Απόφασή της εκείνη η **Ιεραρχία απέρριπτε την άποψη ότι η Μασονία είναι φιλανθρωπική Ένωση ή φιλοσοφική Σχολή**, αποδεχόταν τον υπερθρησκειακό χαρακτήρα της και το ασυμβίβαστο μεταξύ Χριστιανισμού και Μασονίας, καθώς και της ιδιότητας του Ορθοδόξου Χριστιανού με αυτή του Τέκτονα, **κατέληγε δε σε έκκληση προς τους «εξ άγνοιας και κακής των πραγμάτων εκτιμήσεως» μνηθέντες στον Μασωνισμό να διακόψουν κάθε σχέση με αυτόν** και προέτρεπε τα πιστά μέλη της να προσεύχονται «*όπως ο Κύριος ... φωτίση και επιστρέψη τους εξ άγνοιας αποπλανηθέντας από την αλήθειαν*». ¹²⁴

Η απόφαση αυτή της Ιεραρχίας δεν αποτελεί άμεσο αναθεματισμό του Τεκτονισμού και μπορεί πράγματι να εκληφθεί ως ανακολουθία, όπως παρατηρούσε και η Θεολογική Σχολή στη Γνωμάτευσή της. Για να αξιολογηθεί όμως ορθώς θα πρέπει να ενταχθεί στα πλαίσια της εκκλησιαστικής «οικονομίας» και στην ανάγκη αναζητήσεως «συμμαχιών» εμπρός στον κοινό εχθρό Εκκλησίας και Τεκτονισμού, τον Κομμουνισμό. Κατά τη δική μας άποψη ο μη αναθεματισμός του Τεκτονισμού από τη Σύνοδο της Ιεραρχίας ήταν δείγμα συνέσεως. Η Ιστορία μας διδάσκει ότι τα «αναθέματα» πολλές φορές φέρνουν αντίθετα από τα αναμενόμενα αποτελέσματα. Εκείνο που δεν θέλησε ή δεν αποτόλμησε ή δεν διακινδύνευσε η Ιεραρχία της Ελλάδος το 1933 το αποτόλμησε το **Πολυμελές Πρωτοδικείο Αθηνών** με την υπ' άριθ. 2060 του 1969 απόφασή του, στην οποία υιοθέτησε την άποψη ότι ο Τεκτονισμός αποτελεί θρησκεία και μάλιστα «*θρησκείαν μη γνωστήν και εκ τούτου μη προστατευομένην υπό της διατάξεως 16 παρ. 2 του Συντάγματος 1968*» και ότι αυτός αντίκειται «*εις τα χρηστά ήθη ..., έτι δε και εις την δημοσίαν τάξιν*». ¹²⁵

Ορθοδοξία και Τεκτονισμός

«Τεκτονισμός και Ορθοδοξία» (ΤΟ), Μυτιλήνη 1964

Απόστολος Νικολαΐδης

[...] Μεταξύ άλλων ο Π. Μπρατσιώτης αισθάνεται την ανάγκη να περιγράψει το χαρακτήρα του Τεκτονισμού και στη συνέχεια να τον συσχετίσει προς την Ορθόδοξη Εκκλησία. Η ανάγκη για κάτι τέτοιο επιβάλλεται είτε από την τακτική μερικών να είναι **ποιμένες και διδάσκαλοι της Εκκλησίας και ταυτόχρονα υψηλόβαθμα στελέχη της μασσωνικής στοάς** (ΤΟ 14) είτε από την **άγνοια των βαθύτερων σκοπών της Μασσωνίας**, είτε για λόγους που σχετίζονται με το **θαυμασμό των πρακτικών σκοπών της είτε για ωφελιμιστικούς λόγους**, με την έννοια της αλληλοβοήθειας για την κατάληψη σημαντικών και υψηλών θέσεων (ΤΟ 16).

Ο Π. Μπρατσιώτης αποδεικνύει ότι η Μασσωνία δεν είναι ένα απλό ανθρωπιστικό ή κοινωνικό σωματείο, αλλά **θρησκευτικό και μάλιστα συγγενικό προς τις παλαιές μυστηριακές θρησκείες**.

Η εν λόγω πιστοποίηση γίνεται καταρχήν με την παράθεση σχετικών ομολογιών επιφανών τεκτόνων (ΤΟ 5 εξ.), όπου δηλώνεται ότι **ο Μασσωνισμός κατάγεται από τις συμβολικές παραδόσεις των ηλιακών θεών, του Διονύσου και του Ορφέα, από τις ελληνιστικές θεότητες της Ίσιδας, της Σεράπιδας και του Μίθρα, ότι είναι διάδοχος των αρχαίων μυστηρίων των αρχαίων λατρειών** (ΤΟ 6).

Η πιστοποίηση έρχεται και από τα ίδια τα κείμενα του Μασσωνισμού. Εκεί γίνεται λόγος για συμμόρφωση προς τις **τελετές μύησης των μισραϊκών και αιγυπτιακών τελετών** (ΤΟ 6), για **θάνατο του μυστηριακού θεού, για μίμηση του θανάτου του προστάτη μυστηριακού θεού της μυστηριακής θρησκείας, για μυστηριακά γεύματα, για απολύτρωση** (ΤΟ 7).

Η μεγαλύτερη απόδειξη έρχεται από τις μυστηριακές συνάξεις, όπου συναντώνται ορολογίες κατεχοχήν θρησκευτικές: **μύηση, υιοθεσία, κάθαρση, αναγέννηση, βέβηλο, κ.α.** Ενδεικτική είναι η ανεκτικότητα στο πλαίσιο του αναπτυσσόμενου συγκρητισμού προς άλλες θρησκείες, μεταξύ αυτών και του Χριστιανισμού (ΤΟ 8).

Από όλα αυτά συμπεραίνεται κατά τον Π. Μπρατσιώτη ότι δεν πρόκειται απλά για θρησκεία αλλά για «υπερθρησκεία» με έντονα τα προσηλυτιστικά στοιχεία (ΤΟ 9) και την αντίληψη ότι **όλες οι υπόλοιπες θρησκείες είναι ανεπαρκείς για τη σωτηρία του ανθρώπου** (ΤΟ 12).

Σε καμιά περίπτωση δεν είναι δυνατός ο συμβιβασμός Χριστιανισμού και Μασσωνισμού. Οι λόγοι είναι προφανείς (ΤΟ 13 εξ.):

- Στο Χριστιανισμό τίποτε δεν γίνεται κρυφά και σκοτεινά, όπως αυτό συμβαίνει στο Μασσωνισμό.
- Στο Χριστιανισμό δεν λατρεύεται ο ορθός λόγος, αντίθετα υπερισχύει ο αυθεντικός χαρακτήρας της χριστιανικής αποκάλυψης.

- Τα χριστιανικά δόγματα είναι ασύμβατα προς τα μασσωνικά, πολλώ μάλλον όταν τα τελευταία συνδέονται προς τη θεοσοφία και την καμπάλα.

- Η ηθική τελείωση στο Χριστιανισμό είναι ζήτημα συνέργειας θείου και ανθρώπινου παράγοντα, και όχι μόνο του ανθρώπινου, όπως διδάσκει η Μασσωνία.

- Ασυμβίβαστη είναι και η μυστηριακή ζωή χριστιανών και μασσώνων. Δεν μπορεί κάποιος να έχει βαπτισθεί στο όνομα του Χριστού και κατόπιν να αναβαπτίζεται μασσωνικά στο όνομα του Χειράμ, ή από την υιοθεσία του Χριστού να μεταπηδά στην υιοθεσία της στοάς.

Συμπερασματικά, κανείς ακραιφνής χριστιανός που πιστεύει ότι η σωτηρία επιτυγχάνεται μόνο στην Εκκλησία δεν μπορεί να ανήκει στην τεκτονική στοά. Όσοι δε χλιαροί χριστιανοί μετέχουν στη στοά πολύ εύκολα μπορούν να αποξενωθούν από την πατροπαράδοτη πίστη και λόγω της συμμετοχής τους στη μασσωνική λατρεία αλλά και λόγω της αναστροφής τους με πρόσωπα που είναι εκκλησιαστικά αδιάφορα (ΤΟ 15). Εξάλλου την ίδια στάση κρατούν και οι σπουδαιότερες από τις χριστιανικές Εκκλησίες, όπως ο Ρωμαιοκαθολικισμός, ο Λουθηρανισμός, ο Μεθοδισμός, οι Πρεσβυτεριανοί (ΤΟ 16).

Από το βιβλίο: «ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ» Εκδόσεων ΓΡΗΓΟΡΗ σελ. 64-66

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Ο Τεκτονισμός, όπως προκύπτει από τις γνωστές τεκτονικές πηγές και τις θέσεις εξεχόντων Τεκτόνων που έχουν έλθει στο φως της δημοσιότητας, είναι ένα **αυτόνομο και αυτοδύναμο ιδεολογικό σύστημα με έντονο Ιουδαϊκό (Καββαλιστικό) υπόβαθρο, με αποκρυφιστικές και μυσταγωγικές τάσεις και με προσανατολισμό προς την ηθικοκρατία**. Ως απώτερο σκοπό του θέτει την αποκατάσταση του ανθρώπου, την απολύτρωσή του από τις φυσικές ατέλειες, επιτυχανόμενη με τη γνώση της διδασκόμενης από τον Τεκτονισμό **Αλήθειας** και την πραγμάτωση της Τεκτονικής Ηθικής, χωρίς όμως και να λησμονεί τις συντεχνιακές του καταβολές, την «δια παντός μέσου» υπεράσπιση των αιτημάτων και των διεκδικήσεων των μελών του και γενικότερα την πρόοδο της ανθρωπότητας. Η «απολύτρωσή» την οποία επαγγέλλεται θεωρείται ως η μοίρα των τέλειων τεκτόνων και επιτυγχάνεται μετά από τριάκοντα τρεις διαδοχικές «αυξήσεις φωτός» στα εργαστήρια των Τεκτονικών Στοών.

Ο Τεκτονισμός δεν εχθρεύεται τις θρησκείες, επομένως ούτε και τον Χριστιανισμό, αφού δέχεται ότι όλες είναι δημιούργημα Μυστών, είναι επομένως μέρος του Τεκτονισμού, και έχουν συμβάλει και συμβάλλουν ουσιαστικά στην ηθική πρόοδο της ανθρωπότητας. Αναγνωρίζει βέβαια στον Χριστιανισμό κάποιο προβάδισμα έναντι των άλλων θρησκειών στον τομέα της Ηθικής, πλην όμως **διεκδικεί για τον εαυτό του σημαντική υπεροχή, εάν όχι την απολυτότητα, στην κατοχή της Γνώσεως (της Αλήθειας) και στη διδασκαλία και πραγμάτωση της Ηθικής, δεδομένου ότι σύμφωνα με το «Τυπικόν του 32^{ου} βαθμού» αναμένει την έλευση ενός Μεγάλου Μύστου και ιδρυτού Νέας Θρησκείας, η οποία νοείται ως προέκταση και τελείωση του Τεκτονισμού- ενός Μύστου, ο οποίος θα οδηγήσει το ανθρώπινο γένος στην όντως Αλήθεια και Αρετή.**

Η πληρότητα και η τελειότητα αυτή του Τεκτονισμού στην κατοχή της Αλήθειας και της Αρετής είναι όμως προνόμιο των τελείων - των πεφωτισμένων Τεκτόνων. Όντας ο Τεκτονισμός θύμα του αριστοκρατισμού του, ο οποίος συναρτάται προς την αποδοχή από αυτόν των θεωριών της [Εξελίξεως](#) και της [Μετενσαρκώσεως](#), δεν δέχεται ότι όλοι οι Τέκτονες είναι ικανοί (εξελικτικώς ώριμοι) για να τους αποκαλυφθούν τα βαθύτερα τεκτονικά μυστικά, τα οποία μάλλον σχετίζονται με τη βαθύτερη, την πραγματική σημασία των πλούσιων συμβολισμών του Τεκτονισμού. Ανάλογα με τη δεκτικότητα του κάθε Τέκτονα, η οποία εξαρτάται από τον **εξελικτικό κύκλο** τον οποίο διανύει η ψυχή του, θεωρητικά τουλάχιστον, γίνεται και η προαγωγή του σε μεγαλύτερους βαθμούς.

[...]

Δεν παύουν όμως οι δήθεν «πεφωτισμένοι» και «σοφοί» Τέκτονες να συμπεριφέρονται προς τους «ατελείς» και «άωρους» αδελφούς τους ως προς δευτέρας τάξεως Τέκτονες, παρακωλύοντας μάλιστα την βαθμολογική τους εξέλιξη, και να βομβαρδίζουν τις συνειδήσεις τους με αποκρυφιστικές ιδέες και με διφορούμενες ερμηνείες των τεκτονικών συμβόλων, με τις οποίες αμέσως ή εμμέσως:

α) θέτουν υπό αμφισβήτηση το δόγμα της Αγίας Τριάδος, υποβιβάζοντας τον Ιησού Χριστό στη θέση ενός Μύστου, όπως λ.χ. του Πυθαγόρα·

β) θέτουν υπό αμφισβήτηση το Χριστιανικό δόγμα για την εκ του μηδενός δημιουργία από τον Θεό του κόσμου, τον οποίο και εκλαμβάνουν ως συναϊδιο με τον Θεό, δηλ. χωρίς αρχή και τέλος·

γ) απορρίπτουν τις διδασκαλίες της Βίβλου περί πρωτοπλάστων, προπατορικής αμαρτίας, πτώσεως, κ.λπ.·

δ) υιοθετούν την Πλατωνική άποψη περί «προϋπάξεως» των ψυχών και «προαιώνιου» πτώσεώς τους·

ε) εκλαμβάνουν το ανθρώπινο σώμα ως όργανο της ψυχής και κατά συνέπεια αρνούνται την ανάσταση των σωμάτων, επομένως και την ανάσταση του Χριστού·

στ) υιοθετούν τη θεωρία της Εξελίξεως των όντων·

ζ) περιφρονούν τα χριστιανικά δόγματα: της Αιώνιας Ζωής των δικαίων και της Αιώνιας Κολάσεως των αμαρτωλών, και τάσσονται υπέρ της θεωρίας της Μετενσαρκώσεως·

η) περιφρονούν τα Μυστήρια της Εκκλησίας·

θ) διαβάλλουν τη χριστιανική διδασκαλία σχετικά με τη σωτηρία του ανθρώπου «δια πίστεως ενεργουμένης δι' αγάπης» και

ι) αρνούνται τη θεοπνευστία της Αγίας Γραφής, προβάλλοντας την άποψη ότι η Εκκλησία παραποίησε τη διδασκαλία του Ιησού και συνειδητά νόθευσε τα ιερά βιβλία της και ότι ορισμένα από τα θεωρούμενα από την Εκκλησία ως «απόκρυφα» βιβλία είναι περισσότερο αξιόπιστα και κανονικά από εκείνα που η ίδια δέχεται ως Κανονικά.

[...]

Νομίζουμε ότι από όσα εκθέσαμε στην παρούσα μελέτη μας, τα οποία προσπαθήσαμε να αποδείξουμε με πολλαπλές τεκτονικές μαρτυρίες, έγινε σαφές, ότι ο Ελληνικός Τεκτονισμός, στην πιο ευνοϊκή γι' αυτόν κρίση, είναι ύποπτος για σοβαρές παραχαράξεις της Ορθόδοξου Πίστεως, αφού μάλιστα αποφεύγει να ξεκαθαρίσει τη θέση του όσον αφορά σε βασικά δόγματα, όπως το δόγμα της Αγίας Τριάδος, αφήνοντας (σκόπιμα;) να ανακυκλώνονται στον χώρο του διφορούμενες και κάποτε αλληλοαναιρούμενες απόψεις· ενώ όσον αφορά σε πολλές άλλες αλήθειες της Ορθόδοξου Πίστεως η αιρετική του τοποθέτηση είναι αναντίρρητη, επιβεβαιώνοντας έτσι τη συμπόρευσή του με τον διεθνή Σκωτικό Τεκτονισμό, ο οποίος ολόένα και περισσότερο αποχαρακτηρίζεται από ό,τι το Χριστιανικό.

Θα ανέμενε βέβαια κάποιος ο Ελληνικός Τεκτονισμός, όντας εν γνώσει των κατηγοριών επί αιρέσει που του προσάπτονται, να είχε σαφώς αποκηρύξει τις αντίστοιχες αιρετικές θέσεις και να είχε απαλείψει ή αμβλύνει από τα Τυπικά του καθετί που είναι η δίνει την εντύπωση ότι είναι αντορθόδοξο. Η στάση την οποία τηρεί πάνω στα θέματα αυτά, όσο και αν διαλαλεί σε όλους τους τόνους και προς όλες τις κατευθύνσεις ότι μένει σταθερός στην Ορθόδοξη Πίστη και αποδέχεται το Σύμβολο της Πίστεως, δεν μπορεί παρά να θεωρείται δείγμα ενοχής. Την ιδέα της ενοχής ενισχύει και η επί πολλά έτη χορήγηση στους νεοεισερχομένους στον Ελληνικό Τεκτονισμό του βιβλίου του Ιω. Βασιλή «Δια την κατάρτισιν του Μαθητού Τέκτονος», το οποίο, όπως έχουμε καταστήσει σαφές, βρίθκει από κακοδοξίες.

Κάθε καλής πίστεως άνθρωπος δεν μπορεί παρά να διερωτηθεί:

α) **Η τοποθέτηση του μωυμένου στον Γ' βαθμό εντός φερέτρου** προς δήλωση της καθόδου «εις τον μαύρον τάφον της ανθρωπότητας» και προκειμένου αυτός να αναγεννηθεί «εις το φως της νέας ζωής», δεν συνιστά χονδροειδή απομίμηση του Χριστιανικού Βαπτίσματος, το οποίο ως γνωστόν ονομάζεται και «φώτισμα», επειδή χορηγεί το ΦΩΣ «το αληθινόν το φωτίζον πάντα άνθρωπον ερχόμενον εις τον κόσμον»; Η άποψη αυτή επιβεβαιώνεται και από όσα στη συνέχεια αναφέρει το σχετικό Τυπικό: «Η αλληγορία αυτή ανευρίσκεται αείποτε η αυτή εις πάσας τας παραδόσεις και εις πάσας τας Θρησκείας, αλλά υπό διάφορα ονόματα» **(και όμως ο Τεκτονισμός επιμένει ότι δεν είναι θρησκεία)**.¹³⁸ Δεν μεμφόμαστε τον Τεκτονισμό, επειδή στον δικό του τύπο «Βαπτίσματος» αξιώνει από τον εισερχόμενο στις τάξεις του να εισέλθει σε φέρετρο, πράγμα που υποδηλώνει τον θάνατο και την ταφή του παλαιού, του βεβήλου ανθρώπου. Τον ίδιο συμβολισμό διαπιστώνουμε σε γενικές γραμμές και στο Χριστιανικό Βάπτισμα. Ο βαπτιζόμενος «συναποθνήσκει» και «συνθάπτεται» με τον Χριστό, προκειμένου να συναναστηθεί με τον Χριστό και να αποβεί «καινός» άνθρωπος. Το πρόβλημα είναι άλλο. Ο Ορθόδοξος Τέκτονας, λαμβάνοντας το τεκτονικό «βάπτισμα», δεν **αθετεί το Χριστ. του Βάπτισμα**, δεχόμενος στην πράξη το ατελές και την αναποτελεσματικότητα αυτού;

β) Ο «Ορθόδοξος» Έλληνας Τέκτονας, απαγγέλοντας το Σύμβολο της Πίστεως στον Ορθόδοξο Ιερό Ναό δεν ομολογεί τον Κύριο «Φως εκ φωτός» και δεν συμπάλλει με τους «εν Χριστώ» αδελφούς του «Είδομεν το φως το αληθινόν ελάβομεν Πνεύμα επουράνιον, εύρομεν πίστιν αληθή ... »; **Τότε ποιο «φως» αναζητεί προσερχόμενος «εις το Ιερόν της Στέψεως», δηλ. στον Τεκτονικό Ναό;**¹³⁹ Ο Χριστιανός που αναζητεί το φως, ως θεό και πηγή του Φωτός και ως «πνευματικό φως», εκτός της Ορθοδοξίας ή παράλληλα ή επάλληλα προς την Ορθοδοξία, στην πραγματικότητα δεν αρνείται ότι η Ορθοδοξία έχει το φως ή έστω ότι μπορεί να μεταδίδει το φως;

γ) Ο Ορθόδοξος Χριστιανός δεν οφείλει να αγαπά τον «πλησίον» του «ως εαυτόν» και με τη συμμετοχή του στην θ. Ευχαριστία δεν πιστεύει ότι συναποτελεί με όλους εκείνους που μετέχουν στο κοινό «Ποτήριο» ένα «σώμα», «το σώμα» του Χριστού; Πως συμβιβάζονται τότε με αυτά η φοίτησή του στη Στοά και η δέσμευσή του με απανωτούς όρκους να **θεωρεί τους μεν μη Τέκτονες, ακόμη και αυτούς με τους οποίους ως Χριστιανός απαρτίζει το ένα «σώμα» του Χριστού, ως «βεβήλους» και «αμυήτους»**, τους δε Τέκτονες ως «αδελφούς», υπέρ των οποίων μάλιστα οφείλει να είναι σε κάθε στιγμή έτοιμος να προσφέρει, αν του ζητηθεί, και τη ζωή του ακόμη;¹⁴⁰

δ) Ο Ορθόδοξος Χριστιανός, προσερχόμενος στον Τεκτονισμό, έστω και με την πεποίθηση ότι είναι «σχολείον Ηθικής» και έχει ως σκοπό του την ηθική πρόοδο των μελών του αλλά και όλης της ανθρωπότητας, με την πράξη του αυτή δεν **αποδέχεται την ατέλεια της Χριστιανικής Ηθικής** ή τον αναποτελεσματικό τρόπο με τον οποίο τη διδάσκει η Εκκλησία του;

ε) Αλλά και στην περίπτωση ακόμη που η Τεκτονική Ηθική αποδεικνυόταν ταυτόσημη με τη Χριστιανική Ηθική, ο Ελληνικός Τεκτονισμός, έστω και αν δεν παρατηρούντο σ' αυτόν δογματικές πλάνες, επειδή και μόνο τα μέλη του συνέρχονται, ερήμην του οικείου επισκόπου, σε δικούς τους Ναούς (αποτελούν πιστή απομίμηση του Ιουδαϊκού Ναού) **για να προσφέρουν «λογική» λατρεία στον Μ.Α.Τ.Σ.** και προς τιμή και δόξα του Τεκτονισμού και όχι για να λατρεύσουν τον Θεάνθρωπο Ιησού και προς τιμή και δόξα της Εκκλησίας Του, δεν μεταβάλλεται σε «σωματείο» ή «εταιρία» ή «παρασυναγωγή» ή μάλλον σε «φυσική» διαθρησκειακή υπερθρησκεία, ανταγωνιστική της Ορθ. Εκκλησίας;¹⁴¹

στ) Ας υποθέσουμε ότι ο Τεκτονισμός συμβιβάζεται με τον Χριστιανισμό. **Με ποιο όμως Χριστιανικό «Δόγμα»**, με την Ορθοδοξία, τον Ρωμαιοκαθολικισμό ή με κάποια από τις προτεσταντικές Ομολογίες συμβιβάζεται ο Τεκτονισμός; Θα επρόκειτο μάλλον για μαγικό κατασκευάσμα, αν συμβιβαζόταν με όλες τις Χριστ. Εκκλησίες, τις Ομολογίες και τις αιρέσεις, Θα μπορούσε βέβαια κανείς να ανιχνεύσει κάποιες επιδράσεις επί του Τεκτονισμού από τον χώρο του Προτεσταντισμού. Ό,τι όμως συμβιβάζεται με τον Προτεσταντισμό, δεν συμβιβάζεται με τον Ρωμαιοκαθολικισμό, αλλ' ούτε με την Ορθοδοξία. Η αποδοχή από τον Ελλην. Τεκτονισμό μόνο του Συμβόλου της Πίστεως θα αρκούσε ίσως να τον κατατάξει στις Προτεσταντικές παραφυάδες, όχι όμως και στον χώρο της Ορθοδοξίας. Τι και αν οι Έλληνες Τέκτονες μας διαβεβαιώνουν ότι είναι Ορθόδοξοι Χριστιανοί και ότι ο Τεκτονισμός συμβιβάζεται με την Ορθοδοξία; Το αιτούμενο δεν είναι αν ο Τεκτονισμός συμβιβάζεται με τον Χριστιανισμό και ειδικότερα με την Ορθοδοξία, αλλά αν ο Χριστιανισμός και ως προς ό,τι μας ενδιαφέρει η Ορθοδοξία συμβιβάζεται με τον Τεκτονισμό. Ας έχουμε δε υπόψη ότι την αυτοσυνειδησία της Ορθοδοξίας δεν την εκφράζουν οι Θεολόγοι, ούτε οι Θεολογικές Σχολές, αλλ' ούτε μεμονωμένοι επίσκοποι ή και πατριάρχες, αλλά οι Επίσκοποι συνερχόμενοι σε συνόδους. Και οι Σύνοδοι όλων σχεδόν των κατά τόπους Ορθοδόξων Εκκλησιών έχουν αποδεχθεί ότι ο Τεκτονισμός, ως προς τα χριστιανικά του στοιχεία, το λιγότερο αποτελεί ακραίας μορφής αίρεση.

[...]

Η ευθύνη των Ορθοδόξων Χριστιανών που παράλληλα είναι και «ενεργά» μέλη του Τεκτονισμού είναι μεγάλη, επειδή:

α) γίνονται **αιτία σκανδαλισμού** πολλών «εν Χριστώ» αδελφών τους·

β) **δίνουν επιχειρήματα στον Τεκτονισμό να ισχυρίζεται ότι δεν υπάρχει ασυμβίβαστο μεταξύ Τεκτονισμού και Χριστιανισμού**, και

γ) δείχνουν **ανυπακοή στην Εκκλησία** τους, η οποία με επανειλημμένες επίσημες Αποφάσεις της έχει ταχθεί κατά του Τεκτονισμού και της συμμετοχής σ' αυτόν Ορθοδόξων Χριστιανών. Το τελευταίο αυτό είναι πολύ σημαντικό, επειδή, σύμφωνα με τους Ευαγγελικούς λόγους, εκείνος που δεν υπακούει στους αντιπροσώπους του Ιησού Χριστού είναι ωσάν να μην υπακούει στον ίδιο τον Ιησού Χριστό, ο οποίος είναι και η Κεφαλή της Εκκλησίας Του (Ματθ. 10,40. Λουκ. 10,16).

[...]

Ο Τεκτονισμός θεωρεί τον εαυτό του ως μία εξελιγμένη και ουσιαστικά βελτιωμένη μορφή του Χριστιανισμού, όπως και κάθε άλλης θρησκείας. Όπως στην περίπτωση της «κάμης» που εξελίσσεται σε «χρυσάλιδα» έχουμε την ίδια ύπαρξη, η οποία από ένα κατώτερο βιολογικό κύκλο πέρασε σε ένα ανώτερο και ασύγκριτα τελειότερο, έτσι και στην περίπτωση των θρησκειών, των μυσταγωγικών Μυστηρίων και του Τεκτονισμού, όλα είναι έργα Μυστών, τον ίδιο σκοπό υπηρετούν: την «τελειοποίηση» του ανθρώπου· διαφέρουν όμως ως προς την πληρότητα και την τελειότητα, ακριβώς επειδή απευθύνονται **σε ανθρώπους διαφορετικών από άποψη εξελίξεως βιολογικών επιπέδων - κύκλων ζωής**.

Ο Τεκτονισμός, ως το τελειότερο των μυστηρίων και των θρησκειών, **απευθύνεται προς ανθρώπους που βρίσκονται σε ανώτερους εξελικτικώς βιολογικούς κύκλους**. Γι' αυτό μόνον οι «σοφοί» και οι «φωτισμένοι» μεταξύ των Τεκτόνων, και αυτοί είναι λίγοι, είναι σε θέση να κατανοήσουν το βαθύτερο νόημα των συμβόλων και των αλληγοριών του Τεκτονισμού. Αυτοί έχουν ως καθήκον τους να διαφωτίζουν τους δεκτικούς «φωτισμού» Τέκτονες προκειμένου να συντηρηθούν οι μελλούμενες μετενσαρκώσεις τους, έως ότου πετύχουν και εκείνοι την «τελειοποίησή» τους. Οι πολλοί όμως Τέκτονες είναι ακόμη ανωρίμαστοι για να κατανοήσουν το τι βρίσκεται πίσω από τα τεκτονικά σύμβολα. Θα χρειαστούν μερικές ακόμη μετενσαρκώσεις για να ωριμάσουν ως υπάρξεις. Στον παρόντα βιολογικό τους κύκλο είναι ικανοί ή να παρατηρούν τα διαδραματιζόμενα στις Στοές και να αρκούνται στα «σύμβολα», δεχόμενοι βέβαια κάποιες αμυδρές αναλαμπές του τεκτονικού φωτός ή να επιστρέφουν στις θρησκείες τους. Οι αποχωρούντες από τον Τεκτονισμό θεωρούνται από αυτόν ως Τέκτονες διατελούντες **«εν ύπνω»**. Σε κάποιο μεταγενέστερο στάδιο της υπάρξεώς τους - σε κάποια άλλη **μετενσάρκωσή** τους- θα γίνουν και αυτοί «τέλειοι» Τέκτονες και θα μπορούν να αφομοιώσουν τη διδασκαλία του Τεκτονισμού.¹⁴²

Ο Χριστιανισμός, κατά τους «Χριστιανούς» Τέκτονες, είναι μεν μία ανώτερη-τελειότερη θρησκεία σε σχέση με τις άλλες θρησκείες, **υστερεί όμως σημαντικά στην πληρότητα της κατεχόμενης αλήθειας** και στον τρόπο με τον οποίο αναζητεί την αλήθεια και επιδιώκει την ηθική πρόοδο του ανθρώπου. Οι οποιεσδήποτε «ατέλειες» του Χριστιανισμού οφείλονται στο γεγονός ότι αφ' ενός μεν απευθύνεται προς ανθρώπους ακόμη ανωρίμαστους, μη δυνάμενους δηλαδή να αφομοιώσουν ανώτερες, υψηλότερες αλήθειες και αφ' ετέρου στη νόθευση της διδασκαλίας του **«Μεγάλου Μυσταγωγού της Ιουδαίας»** από τους εκπροσώπους των διαφόρων Εκκλησιών, οι οποίοι και ευθύνονται για την τυπολατρεία, τη μισαλλοδοξία, τις προλήψεις, τους δογματισμούς κ.λπ. που παρατηρούνται μεταξύ των Χριστιανών. **Εννοείται ότι ο Τεκτονισμός και**

μόνο είναι αυτός που έχει τη δυνατότητα να κατανοήσει τον Χριστιανισμό. Αυτό σημαίνει ότι και οι Έλληνες Τέκτονες, και μάλιστα οι «σοφοί» και «πεφωτισμένοι» μεταξύ αυτών, έχουν τη συναίσθηση, και για μας την ψευδαίσθηση, ότι είναι οι μόνοι που έχουν το προνόμιο να γνωρίζουν τι σημαίνει Χριστιανισμός και Ορθοδοξία, επειδή εκτός των άλλων είναι αυτοί που διασώζουν την αρχαία αγνή παράδοση των Γνωστικών, των πιο αντικειμενικών μαθητών του Χριστού!

Οι Τέκτονες οπωσδήποτε δεν πρωτοτυπούν με τα παραπάνω. Όμοιες ή παραπλήσιες απόψεις έχουν υποστηρίξει πολλοί αιρετικοί και εχθροί του Χριστιανισμού καθ' όλη τη δισχιστική ιστορία του. **Οι Τέκτονες απλώς αποδεικνύονται με τις «αποκαλύψεις» τους Νεογνωστικοί και Νεοπαγανιστές.** Αισχύνονται την «μωρία» του Ευαγγελικού κηρύγματος (1 Κορ. 1,18-21,23. 2,14), γι' αυτό και, έχοντας ως κριτήριο τον ορθό λόγο και τη φωνή της συνειδήσεώς τους, επιδιώκουν να αναγάγουν την απερίεργη Χριστιανική Πίστη σε γνώση, να μεταβάλουν δηλ. τη Χριστιανική θρησκεία, που βασίζεται στην υπερφυσική αποκάλυψη, σε γνωσιολογικό σύστημα, λησμονώντας το Γραφικό: «**η γνώσις φυσιοί**» (1Κορ. 8,1). Οι Έλληνες Τέκτονες και κατά τη δήλωσή τους Ορθόδοξοι Χριστιανοί αυτοβαυκαλίζονται ότι είναι «σοφοί», «πεφωτισμένοι», διότι κατέχουν τη «σοφία του κόσμου τούτου», η οποία όμως κατά τον Απόστολο Παύλο είναι «μωρία παρά τω Θεώ» (1Κορ. 3,19. Πρβλ. 1 Κορ. 1,20).

Τεκτονισμός και Χριστιανισμός πράγματι δεν συμπορεύονται¹⁴³, ούτε συμβιβάζεται η «μωρία» του Ευαγγελίου για τον «εσταυρωμένο» Ιησού Χριστό, το δεύτερο πρόσωπο της Αγίας και Ομοουσίου Τριάδος, με τη «σοφία» του Τεκτονισμού, όπως λ.χ. για τον θάνατο και την ανάσταση του Χιράμ, την αιωνιότητα του κόσμου, την προϋπαρξη των ανθρώπινων ψυχών και την τελική αποκατάσταση αυτών στην προπρωτική τους μακαριότητα στους «κόλπους» του **Μ.Α.Τ.Σ.** μετά από πολλές μετενσαρκώσεις τους κ.λπ.!

[...]

Στις καυχησιολογίες των Τεκτόνων ότι το μέλλον από άποψη θρησκευτική, κοινωνική και πολιτική ανήκει στον Τεκτονισμό, οι Ορθόδοξοι Χριστιανοί αντιτείνουν τούς λόγους του Κυρίου για την Εκκλησία Του: «*και πύλαι άδου ού κατισχύσουσιν αυτής*» (Ματθ. 16,18)· και **στους οραματισμούς του Τεκτονισμού ότι ο αναμενόμενος «Μεγάλος Μύστης τής Αύριον» θα κατεβάσει από τον πνευματικό Όλυμπο το θείο Φως, θα αποκαλύψει στην πληρότητά της την τεκτονική Αλήθεια, την μόνη σώζουσα, και θα οδηγήσει την ανθρωπότητα στην αληθινή πρόοδο και στη δικαιοσύνη,** η «μωρία» του Ευαγγελίου του Χριστού απαντά ότι, εκείνος που θα έλθει λίγο πριν από την Δευτέρα Παρουσία του Χριστού, θα είναι «**ο άνθρωπος τής ανομίας, ο υιός της απωλείας, ο αντικείμενος και υπεραιρόμενος ...**» (2 Θεσσ. 2,34), δηλ. ο **Αντίχριστος** (1 Ιω. 2,18-22-4,3).

¹²⁰. Η Εκκλησία της Ελλάδος και ο Τεκτονισμός, σελ. 45-46.

¹²¹ Ο καθηγ. ΝΙΚ. ΛΟΥΒΑΡΙΣ, σύμφωνα με όσα επισήμως δέχονται οι Ελληνικές Τεκτονικές Αρχές, μνήθηκε το 1923 και «παρέμεινεν εις τον Τεκτονισμόν τουλάχιστον μέχρι του Απριλίου 1960» (Τεκτονικόν Δελτίον, 94/1970, σελ. 343). Δεν χωρεί αμφιβολία ότι η παρουσία του τέκτονα Λούβαρι στη Θεολ. Σχολή θα επέδρασε «καταλυτικά» επί των συναδέλφων του, οι οποίοι δεν πρέπει να γνώριζαν την μασονική του ιδιότητα, στη διατύπωση της Γνωματεύσεώς τους. Φιλικά προς τον Τεκτονισμό διέκειτο και ο ΔΗΜ. ΜΠΑΛΑΝΟΣ, ο οποίος μάλιστα με δημοσιεύσεις του στον Τύπο τάχθηκε αλληλέγγυος του Ελληνικού Τεκτονισμού στον αγώνα του προκειμένου να πείσει ότι ο Τεκτονισμός δεν είναι Θρησκεία και ότι δεν εμφορείται από αντορθόδοξο και αντεκκλησιαστικό πνεύμα. Οφείλουμε όμως να παρατηρήσουμε ότι και ο Μπαλάνος τις απόψεις του στήριζε σε «συλλογιστικά» επιχειρήματα και δεν προσπάθησε ούτε μία φορά με αναφορές σε τεκτονικές πηγές να αντικρούσει συγκεκριμένες κατηγορίες «επί αιρέσει» κατά του Τεκτονισμού. Ο Μπαλάνος, ως σημειωθεί, ήταν ακαδημαϊκός. Η ιδιότητά του αυτή δεν μπορούσε παρά να είχε κάποια βαρύτητα επί των συναδέλφων του, τουλάχιστον εκείνων, οι οποίοι, είχαν βλέψεις για την Ακαδημία.

¹²². Βλέπ. την Γνωμάτευση της Θεολ. Σχολής Αθηνών στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ, σελ. 115-122.

¹²³. Βλέπ. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ, σελ. 122-143.

¹²⁴. Βλέπ. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ, σελ. 143-150.

¹²⁵. Βλέπ. ΙΩ. ΛΟΥΚΑ, μνημ. εργο, σελ. 440-446.

¹³⁸. Τυπικόν του Γ' Συμβολικού Βαθμού, εν Αν. Αθηνών 1980, σελ.36.

¹³⁹. Ο Σεβάσμιος ερωτά τον μουύμενο στον Α' Βαθμό: «Τι αντιπροσωπεύει ο Ιερός ούτος τόπος [εννοεί τη Στοά] και δια ποιον λόγον προσερχόμεθα εις αυτόν, Αδελφέ μου;». Και ο Α' Επόπτης απαντά: «Ευρισκόμεθα εις το Ιερόν της Στέψεως και ερχόμεθα εδώ, ίνα αναζητήσωμεν το Φως» (Τυπικόν του Α' Συμβολικού Βαθμού, εν Αν. Αθηνών 1970, σ.27). Από τον διάλογο μεταξύ Σεβασμίου της Στοάς και Α' Επόπτου που ακολουθεί μαθαίνουμε, ότι το «φως» και ειδικότερα το «Αιώνιο Φως», το οποίο θέλουν οι Τέκτονες να γνωρίσουν και να ενωθούν μαζί του, είναι ο Θεός ΜΑ.Τ.Σ. Να έχουν άραγε συναίσθηση οι «Ορθόδοξοι» Έλληνες Τέκτονες τη σημασία των ανωτέρω και τις συνέπειές τους; Ο Ορθόδοξος ο οποίος προσέρχεται στον Τεκτονισμό για να ανεύρει σ' αυτόν το «Αιώνιον Φως», δηλ. τον αληθινό Θεό, με την πράξη του αυτή έχει θέσει τον εαυτό του εκτός της Ορθ. Εκκλησίας (βλέπ και κατωτ., σημ. 141).

¹⁴⁰. Ο Σεβάσμιος της Στοάς λέγει προς τον μουύμενο στον Α' βαθμό: «Κύριε, ο Τεκτονισμός εις τον οποίον εξητήσατε να γίνητε δεκτός, ημέραν τινα, ίσως, θ' απαιτήση παρ' υμών, προς υπεράσπισιν αυτού και των αδελφών σας, να χύσητε το αίμα σας μέχρι της τελευταίας ρανίδος. Εάν αισθάνησθε το θάρρος να πράξητε την θυσίαν ταύτην, οφείλετε να δώσητε προς ημάς σήμεραν την διαβεβαίωσιν άλλως ή δια λόγων. Σάς προειδοποιώ ότι, ο όρκος ούτος δέον να υπογραφή δια του αιματός σας» (Τυπικόν του Α Συμβολικού Βαθμού, Εν Αν. Αθηνών 1970, σελ. 71)

¹⁴¹. Ο ΠΑΝ. ΖΕΡΒΑΣ σε Ομιλία του στη Στοά «Προμηθεύς» με θέμα «Παρινέσεις», αναφερόμενος στη σημασία του Τεκτονικού Ναού (της Στοάς) και στον σκοπό για τον οποίο συνέρχονται σ' αυτόν οι «αδελφοί» Τέκτονες, έλεγε: «Κατά ταύτα, η Στοά δεν πρέπει να προσβλέπηται ως λέσχη, όπου ερχόμεθα, ίνα συναντώμεν φίλους ή γνωστούς, ούτε κέντρον επιδείξεων, επί σκοπώ ικανοποιήσεως φιλαυτίας μη ικανοποιουμένης εις την βέβηλον Κοινωνίαν, ενδεικνυούσης ψυχήν μήπω λαξευθείσαν, αλλ' ως

τόπος κατεργασίας ψυχών και τελειοποιήσεως αυτών, δηλ. τόπος ψυχουργίας, άρα τόπος ιερός δι' ημάς. Δια τούτο, ο Σεβάσμιος, μετά το άναμμα των τριών φώτων, αφελότητι και τα βλέμματά μας ας στραφούν προς το φως» (Τεκτονικόν Δελτίον, 88/1969, σελ. 342).

¹⁴².Ο τέκτων ΑΝΤ. ΑΔΡΙΑΝΟΠΟΥΛΟΣ, αναφερόμενος στην παρατηρούμενη ανισότητα μεταξύ των ανθρώπων, όσον αφορά στην ικανότητά τους να κατανοήσουν το βαθύτερο νόημα των τεκτονικών συμβόλων, ισχυρίζεται ότι «ουδείς εις την φύσιν είναι προνομιούχος. Αν τινές είναι πεπροικισμένοι εκ φύσεως με εξαιρετικές ιδιότητες, τούτο δεν προέρχεται εκ του ότι η φύσις ηθέλησε να ευνόηση αυτούς ιδιαίτέρως, ούτε εκ τυχαίων συμπτώσεων ... Δυνάμει του φυσικού νόμου, ό,τι κατέχουν ούτοι σήμερον, το απέκτησαν ουχί ίδια δύναμει, αλλά τη συνδρομή ολοκλήρου της φύσεως, θ' αποκτήσουν δε και οι άλλοι βραδύτερον, όταν υπό του νόμου της εξελίξεως αι δυνάμεις των εκδηλωθούν. Τούτο είναι ζήτημα χρόνου» (Τι είναι ο Τεκτονισμός, Αθήναι 1965, σελ. 40).

¹⁴³.Μολονότι οι «Χριστιανοί» Τέκτονες καταβάλλουν κάθε προσπάθεια να πείσουν τους ενδιαφερομένους ότι δεν είναι αλήθεια πως ο Τεκτονισμός δεν συμβιβάζεται με τον Χριστιανισμό, κάποτε όμως διαφεύγουν της προσοχής τους ορισμένες λεπτομέρειες, που μεταβάλλονται σε πειστικές αποδείξεις περί του αντιθέτου, Ξεχωριστή περίπτωση είναι αυτή του Τέκτονα ΑΝΤ. ΑΔΡΙΑΝΟΠΟΥΛΟΥ, ο οποίος, ομιλώντας για την «Εβραιο-Χριστιανική Καββαλά», λέγει ότι αυτή είχε «ως βάσιν» εκτός από τον «φυσικόν νόμον» και τον «απρόσωπον λόγον των μυστηρίων του Μωυσέως και της Πεντατεύχου» και προσθέτει: **«Η διδασκαλία όμως του προσωπικού Λόγου, την οποίαν και οι Ροδόσταυροι και οι Ναΐται επρέσβευον, δεν αντίκειται εις την παραδοχήν του απροσώπου Λόγου, διότι και ο προσωπικός Λόγος αποτελεί εκδήλωσιν του καθολικού απροσώπου τοιούτου• και μόνον άνθρωποι μη μεμυημένοι, παρασυρόμενοι, από τας θρησκευτικούς προλήψεις, δύνανται να ισχυρισθούν το αντίθετον. Οι Ιησουίται, εάν είχαν την δύναμιν θα συνέτριβον τον τεκτονισμόν και δεν θα συνετέλουν εις την δημιουργίαν του βαθμού του Ροδοσταύρου. Δεν έσχον όμως ποτέ το μέσον να εκχριστιανίσουν τον Τεκτονισμόν, διότι δια τους μελετώντας τα πράγματα και μη παρασυρομένους από τα ονόματα η σύστασις του βαθμού του Ροδοσταύρου δεν άποτελεί εκχριστιανισμόν του Τεκτονισμού»** (Όπου ανωτ., σελ. 110). Με την ευκαιρία αυτή παραθέτουμε και μία άλλη «αποκαλυπτική» θέση του ανωτέρω Τέκτονα συγγραφέα, σε σχέση με την μη μύηση γυναικών στον Τεκτονισμό, η οποία συνιστά έμμεση αποδοχή της ιδέας ότι ο Τεκτονισμός είναι πράγματι θρησκεία: **«ΑΛΛ' οι ναοί όλων των θρησκειών δεν είναι ανοικτοί δι' αυτάς; Διατί λοιπόν ο Σκωτικός τεκτονισμός κλείει προς αυτάς τας πύλας του ερμητικώς ...;»** (Όπου ανωτ., σελ. 121-122).

Απάντησις του Μεγάλου Διδασκάλου Νικολάου Βουργίδη στα αντι-τεκτονικά και μισαλόδοξα κηρύγματα του Μητροπολίτη Πειραιώς κ.κ. Σεραφείμ.

Από της ιδρύσεως του Τεκτονισμού, οι Ταγοί του, άνθρωποι ανωτάτης παιδείας και πνεύματα γιγάντια, συνεκέντρωσαν το απαύγασμα της ανθρωπίνης λογικής και σοφίας και εδημιούργησαν το Τεκτονικό σύστημα, το οποίο κατέστη διανθρώπινο και Παγκόσμιο. Ένα θεσμό, εις τον οποίο υπάρχει ένας εσωτερισμός από παλλόμενη ανωτερότητα, που κατέκτησε με τον καιρό όλο τον ανώτερο πνευματικά κόσμο της Ευρώπης αρχικά και των άλλων Ηπείρων αργότερα.

Ο Τεκτονισμός δεν είναι θρησκεία ως αβασίμως ισχυρίζεται ο Μητροπολίτης Πειραιώς, αλλά Θεσμός φιλοσοφικός, προοδευτικός και φιλανθρωπικός, που επιδιώκει σταθερά τη δημιουργία μίας ανθρώπινης Κοινωνίας, εις την οποίαν θα **λειτουργούν** οι αρχές της **Ελευθερίας**, της Ισότητας και της **Δικαιοσύνης**.

Προτείνει στα μέλη του, ως μέλη του Κοινωνικού συνόλου, να χαλιναγωγούν τα πάθη τους, να εξαλείφουν τις αντικοινωνικές τους τάσεις με την συνεχή παιδεία του εαυτού τους, και να διορθώνουν όσο είναι δυνατόν τις ατέλειές τους.

Σ' αυτή τη συνολική ανθρώπινη προσπάθεια, για ένα καλύτερο αύριο, βοηθάει ο Τεκτονισμός.

Μεθοδεύει την ανθρώπινη ψυχοθητική ανάπτυξη σε παγκόσμια κλίμακα, μία πανανθρώπινη δηλαδή ενότητα, στην οποία θα υπάρχει ισότητα δικαιωμάτων και υποχρεώσεων.

Προτρέπει τα μέλη του, με τη συνεχή άσκηση της αρετής, να πράττουν το «καλόν απολύτως» .

Διδάσκει την σωφροσύνη και τη δικαιοσύνη, την επείκεια, την ανοχή και την αγάπη προς τον συνάνθρωπο, ανεξαρτήτως φυλής, χρώματος, εθνικότητας, θρησκείας, κοινωνικής θέσης και γλώσσας.

Αυτή είναι η βάση της τεκτονικής ηθικής.

Αυτή την διά βίου τελειοποίηση των μελών του, επιδιώκει ο Τεκτονισμός και **κηρύσσει** το της Εκκλησίας μας παράγγελμα «**ό συ μισείς, ετέρω μη ποιήσεις**», προσθέτοντας εις αυτό και το «**πράττε εις τους άλλους πάν ότι καλόν επιθυμείς και ούτοι να πράττουν εις σε**», που είναι η πιο υψηλή ηθική αξία γιατί είναι θεμέλιο κάθε ανθρώπινης κοινωνίας και εκφράζει το νόμο της αμοιβαιότητας, τον «**χρυσούν κανόνα**» της ηθικής.

Ο Τεκτονισμός αποσκοπεί την ηθική και πνευματική βελτίωση των μελών του, διά της αυτογνωσίας, της έρευνας της Αλήθειας, της Αλληλεγγύης και της εφαρμογής των Αρχών της Τεκτονικής Ηθικής.

Εργάζεται αδιαλείπτως υπέρ της προόδου και της ηθικής και πνευματικής ανορθώσεως της Ανθρωπότητας διά της ειρηνικής και βαθμιαίας ανυψώσεως του Ατόμου.

Θεωρεί ως ύπατο αγαθό την ελευθερία της σκέψεως και της συνειδήσεως.

Για τον Τέκτονα η αφοσίωση εις την οικογένεια, ο σεβασμός προς τους κοινωνικούς θεσμούς, η αγάπη προς την πατρίδα και η τήρηση των καθηκόντων του πολίτη, είναι ιερά.

Πλέον των ανωτέρω, βασική επιδίωξη του τέκτονα είναι η αγάπη την οποία οφείλει προς όλους τους ανθρώπους, μέσα στο πνεύμα της παγκοσμίου αδελφότητας και δικαιοσύνης, όπως τη δίδαξε ο Θεάνθρωπος Χριστός.

Ο Τεκτονισμός πιστεύει ακλόνητα στην ύπαρξη του Θεού, αλλά δεν προβάλλει συγκεκριμένο Θεό, γιατί ο Θεός είναι υπεράνω του λογικού, η δε προσέγγισή του, προϋποθέτει υπέρβαση και θρησκευτική πίστη εκάστου ατόμου, στις οποίες δεν παρεμβαίνει ο Τεκτονισμός.

Ο Θεός είναι υπερνοητός, άρρητος και μοναδικός στο Σύμπαν, είναι ο Πλάστης και Δημιουργός του Παντός. Για τον λόγο αυτό ο Τεκτονισμός τον αποκαλεί, απρόσωπα, Μεγάλο Αρχιτέκτονα του Σύμπαντος, προκειμένου, απλά, να μπορούν να συνεννοούνται όλοι οι Τέκτονες μεταξύ τους, ανεξάρτητα από το επί μέρους θρήσκευμά τους και να αποφεύγονται συζητήσεις και προστριβές που απορρέουν από την πίστη του καθενός σε θρησκευτικό δόγμα.

Οι ανά τον κόσμο Τέκτονες, στην συντριπτική πλειοψηφία τους είναι στο θρήσκευμα **πιστοί Χριστιανοί** (Ορθόδοξοι, Καθολικοί, Διαμαρτυρόμενοι). Πιστεύουν στον Θεό και την διδασκαλία της Αγάπης του Θεανθρώπου Χριστού, δεν εμπλέκονται όμως σε θρησκευολογικά θέματα, εφ' όσον, ο Τεκτονισμός **«αυστηρώς αποκλείει πάσαν συζήτηση επί θρησκευτικών ζητημάτων και δεν συμμετέχει των επ' αυτών αγώνων»**, ούτε εμπλέκουν ή συγχέουν τη θρησκευτική πίστη τους με την ενασχόλησή τους με τον Τεκτονισμό.

Ο ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΕΚΤΟΝΙΣΜΟΣ, μέσα στην παγκοσμιότητά του, παρακολουθεί τις τροπές και τις εκτροπές της ιστορίας, τα δεινά και την οδύνη των συγχρόνων συνανθρώπων μας, τη βία, την κατάχρηση εξουσίας, την πείνα, την ανάγκη, την απαιδευσία, τον πόλεμο. Και συμπάσχει, προσπαθώντας να συμβάλει, έστω και αφανώς, στην βελτίωση της ανθρωπότητας και στην μελλοντική Κοινωνική συνομάδωση.

Ο Τεκτονισμός θεωρεί, ότι **«ο άνθρωπος είναι κάτι περισσότερο από ότι αυτός μπορεί να γνωρίζει για τον εαυτό του, είναι το όν που έρχεται σε σχέση με τον Θεό»**, είναι δυνάμει εικόνα Θεία, με ψυχή και πνεύμα, που έχει τη δυνατότητα να ομοιωθεί με τον Θεό, αφού άλλωστε ο άνθρωπος είναι δημιούργημα / ποίημα του Θεού. Γι' αυτό και ο Τεκτονισμός, με τη διδασκαλία του, ωθεί τον άνθρωπο να αγωνίζεται έως ότου επιτύχει την εσωτερική μεταστροφή, προκειμένου να επανεύρει τον **«απωλεσθέντα λόγο»** και να κατακτήσει την αρετή.

Η τεκτονική ενασχόληση διατηρεί τον Τέκτονα σε διαρκή εγρήγορση, πνευματική και ψυχική, που ισχυροποιεί την έμφυτη έφεση του ανθρώπου για βελτίωση. Ενισχύει τις ατομικές διεργασίες του χωρίς να τις περιορίζει μέσα σε προκαθορισμένα δογματικά πλαίσια. Επομένως, **δεν μπορεί ο Τεκτονισμός να προσφέρει κανενός είδους «λύτρωση» και μάλιστα «με το λογικό»**.

Με τον ορθό λόγο, ο Τέκτων μπορεί να κατανοήσει τον εαυτόν του, στη συνέχεια τον συνάνθρωπο, και τελικά, το συμπαντικό περιβάλλον του. Πρόκειται για μια στροφή του πνεύματος προς τα εντός υπό μορφήν αυτογνωσίας και, κυρίως, προς τα εκτός του ατόμου συμβαίνοντα, ώστε αυτό να προσαρμόσει αρμονικά την επίγεια ζωή του προς τα συμβατικά και τα αισθητά.

Όμως, «**λύτρωση**» που προσφέρουν οι θρησκείες, δεν ζήτησε να προσφέρει ούτε διακηρύσσει ο Τεκτονισμός. Η λύτρωση προϋποθέτει μία εσωτερική εμπειρία της ψυχής που σχετίζεται με το «**επέκεινα**» και επιτυγχάνεται χάρη στη θρησκευτική «**πίστη**». Με αυτήν, ο άνθρωπος υπερβαίνοντας το λογικό και την εμπειρία των αισθήσεων, αποκαλύπτει και ταυτίζεται με τον Θεόν, η Ουσία του Οποίου δεν μπορεί να προσδιορισθεί με μόνη την διάνοια και τον ορθό λόγο.

Ο Τεκτονισμός, αποτελεί ανθρώπινη προσπάθεια που στηρίζεται στη βούληση του ατόμου να αυτοβελτιωθεί, επιθυμία, η οποία είναι προϊόν της διανοίας του. Η βαθμιαία και διαχρονική αυτοβελτίωση και τελειοποίηση του Τέκτονα περιλαμβάνει την προϊούσα αύξηση του πνευματικού του φωτός. Η αύξηση αυτή αφορά το ίδιο το άτομο, εξαρτώμενη από τις ατομικές δυνατότητές του και όχι από τη θρησκευτική κατήχηση, ούτε από τη μυστηριακή απόκτηση της Θείας Χάριτος, **που αποτελεί πράγματι ψυχική λύτρωση παντός πιστού θρησκευομένου.**

Όπως ήδη είναι γνωστόν στον Μητροπολίτη Πειραιώς, ο Τεκτονισμός μη όντας θρησκευτική οργάνωση ή θρήσκευμα, **δεν** πραγματοποιεί θρησκευτικές συνάξεις, **ούτε** ασχολείται να τιμήσει τον Θεόν με τελετουργίες και λατρευτικά αντικείμενα. Ο κάθε τέκτονας λατρεύει τον Θεόν **εκτός** Τεκτονικών Εργαστηρίων σε θρησκευτικούς ναούς, οι οποίοι εκπροσωπούν το επί μέρους θρήσκευμά του και, βέβαια, οι Έλληνες Τέκτονες, στην συντριπτική τους πλειοψηφία λατρεύουν τον εν Τριάδι αληθινόν Θεόν στους Ναούς της Ορθόδοξης Ελληνικής Εκκλησίας.

Ο Τεκτονισμός, μη όντας θρησκευτικό βίωμα, και «**απορρέων εκ του ορθού λόγου**», **δεν επιδιώκει με τα εντός των Στοών δρώμενα, ούτε τη λατρεία του Θεού ούτε τη λύτρωση των μελών του.** Έχοντας ξεκινήσει, όμως ο Θεωρητικός Τεκτονισμός από την Χριστιανική Ευρώπη, είναι εύλογο να πρόσκειται προς τον Θεό της Αγίας Γραφής και να είναι επηρεασμένος από τη Χριστιανική παιδεία, η οποία επικρατούσε στη Δύση κατά τον 18ο αιώνα.

Έτσι, μερικές φορές, ορισμένα από τα δρώμενα εντός των Τεκτονικών Στοών, μπορούν να θυμίζουν ενεργήματα της Χριστιανικής θρησκείας που αποσκοπούν στον εντυπωσιασμό και τη συγκίνηση διά μέσου της εικόνας – πράξης και του ακούσματος – λόγου ή της μουσικής. Όμως, όλα τα τελούμενα στις Τεκτονικές Στοές είναι απολύτως συμβολικά, περιορίζονται στην ενεργοποίηση της σκέψης και του συναισθήματος και αποσκοπούν μόνο στην ηθική αυτοβελτίωση κάθε Τέκτονα, ουδέποτε δε ούτε και κατά διάνοιαν, στη μετάδοση Θείας Χάριτος, όπως συμβαίνει με την τέλεση των Χριστιανικών Μυστηρίων.

Οι Τεκτονικές τελετές δεν έχουν θρησκευτικό χαρακτήρα και αποσκοπούν μόνο στο να «**χαράξουν στη μνήμη των Τεκτόνων το καθήκον τους να είναι πάντα επιφυλακτικοί και συνετοί**» καθώς επίσης και για να «**εκπλήξουν τη φαντασία τους προκειμένου να κατανοήσουν αυτοί ότι η οδός της Σοφίας είναι πλήρης ανωμαλιών**». Αδιάφευστο στοιχείο του μη θρησκευτικού χαρακτήρα του Τεκτονισμού είναι ότι τα Τυπικά του χαρακτηρίζουν τα ιστορούμενα ως «**μύθους**» και τα τελούμενα ως «**συμβολικά**», που

αποσκοπούν στην εμβάθυνση της σκέψης και στην καλύτερη κατανόηση των εκτιθεμένων, χωρίς καμια απολύτως υπέρβαση του ορθού λόγου.

Το γεγονός ότι ο Τεκτονισμός δεν είναι θρησκεία, προκύπτει εκ του γνωστού εις τον Μητροπολίτη Πειραιώς υπομνήματος της Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, το οποίο η Ιερά Σύνοδος εξήτησε διά του υπ' αριθμ. 2530/1933 εγγράφου της, επί του από Ιουλίου 1933 σχετικού ερωτήματος της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος.

Εις την γνωμάτευση αυτή μεταξύ άλλων εκτίθενται και τα εξής:

(1) Αι Αρχαί του Ελληνικού μασσωνισμού διατυπούνται εις το **«Σύνταγμα» (ήδη Καταστατικό Χάρτη) και τον «Γενικόν Κανονισμόν της γαληνοτάτης Μεγάλης Ανατολής της Ελλάδος**, (ήδη Μεγάλη Στοά της Ελλάδος» (συνεξεδόθησαν εν Αθήναις, εν β' εκδόσει το 1930) και εις τα **«τυπικά των τεκτονικών λειτουργιών και τελετών»** (Αθήναι 1924) και, συμφώνως προς τα επίσημα ταύτα κείμενα, δύναται οπωσδήποτε να μορφωθεί **«επιστημονική»** γνώμη περί του Μασσωνισμού παρ' ημίν, εφόσον υπό το φερόμενον ως **«μυστικόν»** του Μασσωνισμού ουδέν υποκρύπτεται κατά τας διαβεβαιώσεις **επιφανών και αξιοπίστων Μασσώνων**. Ατοπον δε είναι να εξάγονται θετικά συμπεράσματα περί του Μασσωνισμού **εκ συγγραμμάτων ατόμων, φιλικώς ή εχθρικώς προς αυτόν διακειμένων, καθόσον η αυθεντική διδασκαλία μόνον εξ επισήμων κειμένων δύναται να εξαχθή και ουχί εκ μονομερών και υποκειμενικών αντιλήψεων ατόμων**. Γνωρίζομε δε εκ της Ιστορίας πόσαι άδικοι κρίσεις και διωγμοί εγένοντο εν τω παρελθόντι κατά θρησκείων, οργανώσεων και ατόμων εξ αφορμής πεπλανημένων προκαταλήψεων και αστηρίκτων κρίσεων.

(2) **Ο Μασσωνισμός δεν είναι θρησκευτική οργάνωσις ουδέ σωματείου επιδιώκον θρησκευτικούς σκοπούς. Τούτο καταφαίνεται εκ των εξής.**

(α) Κατά το άρθρον 1 του ισχύοντος συντάγματος του Μασσωνισμού «ο ελευθεροτεκτονισμός ίδρυμα φιλοσοφικόν, προοδευτικόν και φιλανθρωπικόν, σκοπόν έχει την έρευναν της αρετής και την αλληλεγγύην», β) διότι εν αυτό απαγορεύεται «ρητώς πάσα θρησκευτική συζήτησις ή ομιλία επί καθαρώς δογματικών θεμάτων ή περί της προσωπικότητος των ιδρυτών των διαφόρων θρησκευμάτων (Γεν. κανονισμός άρθρον 168), γ) διότι αποκλείονται των τάξεων αυτού γυναίκες, παιδιά, οι μη έχοντες ανεπίληπτον και αγαθήν υπόληψιν ή και επάρκειαν έννομον των πόρων του βίου, ως και οι αμόρφωτοι και οι καταδικασθέντες. (Σύνταγμα, άρθρα 11 και 14), δ) διότι ελλείπουσιν από του Μασσωνισμού ουσιώδη χαρακτηριστικά της εννοίας της θρησκείας και δεν κέκτηται ούτος ιδίαν δογματικήν διδασκαλίαν, ε) διότι, τέλος, από λογικής απόψεως θα ήτο παράλογον να εθεώρει τις ως θρησκευτικήν οργάνωσιν σωματείου, ού τα μέλη και αυτά των ανωτάτων βαθμών μένουσιν αναποσπάστως συνδεδεμένα προς την θρησκείαν, εις ήν ανήκουσιν.

(3) **Ο Μασσωνισμός δεν έχει αντιθρησκευτικόν χαρακτήρα.**

Τουναντίον ρητώς τονίζει την πίστιν εις Θεόν και εις αθανασίαν της ψυχής και αιωνίαν ζωήν « το σώμα ημών μεταβάλλεται, αλλ' η ψυχή διαφεύγει την εξουδένωσιν» (Τυπικά, σ.72) «ο θάνατος είναι η μετάβασις εις την αιωνίαν ζωήν» (Τυπικά, σ. 69) και ουδείς δύναται να γίνη δεκτός εν τη στοά αν δεν δηλώσῃ αποδοχήν των αρχών τούτων.

(4) Ο Μασσωνισμός δεν έχει αντιθρησκευτικόν χαρακτήρα.

Το ότι εν αυτώ δεν γίνεται λόγος περί ειδικών χριστιανικών δογμάτων είναι αυτονόητον, εφόσον εν τοις κόλποις αυτού δεν περιλαμβάνονται μόνον χριστιανοί αλλά και αλλόθρησκοι. Και αι τελεταί δε του Μασσωνισμού, παρ' όλον τον ως εκ των χρονικών συνθηκών, υφ' άς προέκυψαν, μυστικίζοντα και συμβολικόν χαρακτήρα των, ουδόλως δύναται να θεωρηθώσιν ως μυστήρια, εν τη εννοία του χριστιανικού μυστηρίου, εφόσον ού μόνον δεν είναι υποχρεωτικά διά τα μέλη του αλλά και δεν διδάσκεται ότι μεταδίδεται δι' αυτών θεία χάρις. Ο ελευθεροτεκτονισμός ου μόνον ουδόλως συντελεί , αμέσως ή εμμέσως, εις μείωσιν της πίστεως του χριστιανού, αλλά σέβεται απολύτως τον Χριστιανισμόν, τα δε μέλη του και αυτών των ανωτάτων βαθμών δύναται να είναι πιστότατα μέλη της εκκλησίας, εις ήν ανήκουσιν.

Δυνατόν βεβαίως να υπάρχωσι και Μασσώνοι αδιαφόρως ή και ασυμπαθώς ή ίσως και εχθρικός διακείμενοι προς την εκκλησίαν, αλλά διά τούτο δεν ευθύνεται η Μασσωνία, ως δεν ευθύνεται η εκκλησία εάν μεταξύ των μελών της καταλέγωνται και μη ακολουθούντες και εφαρμόζοντες τας αρχάς αυτής αν και μη Μασσώνοι.

(5) Και αι ηθικαί αρχαί του Μασσωνισμού δεν δύναται να θεωρηθώσιν αντιστρατευόμεναι προς τας του Χριστιανισμού.

Ου μόνον αύται δεν είναι ανεξάρτητοι της ιδέας του Θεού, αλλά τουναντίον παρίστανται ως επιτάγματα του ανωτάτου όντος, ως φωνή Θεού (Πρβλ. Τυπικά, σ. 31 « ο Τέκτων οφείλει να διδάξη την θείαν ηθικήν, ήτις συνοψίζεται εις το «ό σύ μισείς ετέρω μη ποιήσεις» και σ. 35 «Ανοιγήτωσαν τα ότα σου όπως ακούσωσι της φωνής του Θεού, εντέλλοντος αγαπάτε αλλήλους». κ.π.α.)). Θεμελιώδης ηθική αρχή του Μασσωνισμού, εξ ής απορρέουσι πάσαι αι λοιπαί, διακηρύσσεται η εξής: «Πράττε εις τους άλλους ό,τι θέλεις και οι άλλοι να πράττωσιν εις σε» (Τυπικά σ. 74). Η αρχή αύτη είναι ως γνωστόν η εξαγγελθείσα υπό του Κυρίου: «Πάντα ούν όσα αν θέλητε ινα ποιώσιν υμίν οι άνθρωποι, ούτω και υμείς ποιείτε αυτοίς, ούτος γαρ εστιν ο νόμος και οι προφήται» (Ματθ. 7, 12). Οτι δε ο θεσμός της αγάπης δεν περιορίζεται εν τω Μασσωνισμώ μεταξύ των της Στοάς αλλ' επεκτείνεται επί πάντας, μαρτυρεί ου μόνον ή διαρρήδην δήλωσις, καθ' ήν «θεωρούμεν πάντας τους ανθρώπους αδιακρίτως τάξεως και φυλής ίσους προς ημάς αδελφούς ημών» (Τυπικ. Σελ. 32), αλλά και η φιλανθρωπία, ήν εξασκεί ο Μασσωνισμός ου μόνον προς τα μέλη του αλλά ανεξαρτήτως φυλής και θρησκείας. Ούτως ο Μασσωνισμός ου μόνον συντηρεί συσσίτια, νυκτερινάς σχολάς και ορφανοτροφεία, άνευ οιασδήποτε προπαγανδιστικής ενεργείας, αλλά και ενεργόν επεδείξατο ενδιαφέρον κατά τε το παρελθόν και κατά τας ημέρας ημών εις πάσας τα εθνικάς ανάγκας και εις πάσας τας συμφοράς, αίτινες έπληξαν την Πατρίδα και την Κοινωνίαν.

(6) Χαρακτηριστικόν στοιχείον της Μασσωνικής ηθικής είναι και ο πόλεμος

κατά του υλισμού (πρβ. Τυπικ. σελ. 28, «αφαιρεθήτω ενώπιον του φωτοβόλου αστέρος του Τεκτονισμού ο υλικός πέπλος, διά του οποίου ο βέβηλος κόσμος σε περιβάλλει». Και σ. 31: «Οι Τέκτονες συνέρχονται ίνα επικρατήση επί της Γης η βασιλεία του αγαθού». Και σ. 34 - 35 : Ο υιοθετούμενος πρέπει «να καταγίνεται διαρκώς να κατανικά τα πάθη του», και να είναι «πάντα πρόθυμος να θυσιάζη το ατομικόν συμφέρον υπέρ του γενικού». Και σ. 36. «Ήδοναί σου έστωσαν αι της ψυχής και του πνεύματος». Και σ. 37 «Αγάπα την εργασίαν, ήτις είναι φύλαξ των ηθών» κ.π.α).

(7) Και η ελευθερία της ερεύνης, ήν ζητεί ο Μασσωνισμός, έχει και αυτή τα όριά της, εφόσον δεν ανέχεται αθείαν – ο εν τω Μασσωνισμώ μούμενος οφείλει να δηλώση εγγράφως και επί τω λόγω της τιμής του ότι πιστεύει εις τον Θεόν – και επιβάλλει την τήρησιν του ηθικού νόμου.

(8) Εν Ελλάδι δε τουλάχιστον ο Μασσωνισμός ου μόνον δεν υπέθαλπεν αλλ' ουδέ και ηνέχθη επαναστατικάς, ανατρεπτικάς, αντιθρησκευτικάς και αντικοινωνικάς ή κι απλώς υπεραριστριζούσας τάσεις, αλλά απεδείχθη, ως όλον σωματείων συντηρητικών τάσεων και αρχών.

Οτι ο Μασσωνισμός δεν έχει αντιθρησκευτικάς, αντιχριστιανικάς, και αντικαθεστωτικάς αρχάς δύναται να συναχθή ου μόνον εκ των επισήμων κειμένων αυτού αλλά και εκ του ότι, εν τοις κόλποις αυτού καταλέγονται άνδρες ευσεβέστατοι και συντηρητικωτάτων αρχών, ών πολλοί ου μόνον κατέσχον και κατέχουσιν ανώτατα αξιώματα αλλά και προσέφερον και προσφέρουσι πολυτιμοτάτας υπηρεσίας προς την εκκλησίαν, ήν τινες και πιστότατα υπηρετούσιν».

Οι καθηγητές της Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, οι οποίοι συμμετείχαν εις την σύνταξη του άνω υπομνήματος και το οποίο, απέστειλαν προς την Ιεράν Σύνοδον της Ιεραρχίας της Ελλάδος, ήταν οκτώ (8) εκ των πλέον εγκρίτων του Πανεπιστημίου, είναι οι ακόλουθοι :

- 1) Αμίλκας Αλεβιζάτος, καθηγητής του Κανονικού Δικαίου και της Ποιμαντικής και Ακαδημαϊκός,
- 2) Κωνσταντίνος Διοβουνιώτης, καθηγητής της Δογματικής και Χριστιανικής Ηθικής,
- 3) Νικόλαος Λούβαρης, καθηγητής της Εισαγωγής και Ερμηνείας της Καινής Διαθήκης και Ακαδημαϊκός,
- 4) Δημήτριος Μπαλάνος, καθηγητής της Πατρολογίας και Ακαδημαϊκός,
- 5) Γρηγόριος Παπαμιχαήλ, καθηγητής της Απολογητικής και της Εγκυκλοπαιδείας της Θεολογίας,
- 6) Βασίλειος Στεφανιδης, Αρχιμανδρίτης, καθηγητής της Εκκλησιαστικής Ιστορίας,
- 7) Γεώργιος Σωτηρίου, καθηγητής της Χριστιανικής Αρχαιολογίας και
- 8) Παναγιώτης Μπρατσιώτης, καθηγητής της Εισαγωγής εις την Παλαιά Διαθήκη και της Ερμηνείας εκ των Ο και Ακαδημαϊκός.

Εκ των άνω καθηγητών, μόνον ο τελευταίος, Παναγιώτης Μπρατσιώτης, εξέφρασε διαφορετική άποψη, την οποία εξέθεσε εις την Ιεραρχία εις την Ιεράν Σύνοδο, με δική του έκθεση, την οποίαν και έκτοτε ακολουθεί η Ιερά Σύνοδος, ενώ ο καθηγητής Νικόλαος Λούβαρης, δεν υπέγραψε το υπόμνημα, ακριβώς λόγω της τεκτονικής του ιδιότητος.

Περαιτέρω, άξιον μνείας, είναι όσα έγραψε, μεταξύ άλλων, ο καθηγητής της Θεολογίας, Δημήτριος Μπαλάνος, στο περιοδικό «Ανάπλασις» 1-15 Ιουλίου 1934 «... **δεν εννοώ γιατί θέλουμε να κάνουμε τον Τεκτονισμό θρησκεία με το στανιό. Ακόμη κι αν η Μασονία, αξίωνε ότι είναι θρησκεία, καθήκον της Ορθοδόξου Θεολογικής Σχολής θα ήταν να απέκρουε τέτοια ολωσδιόλου αστήρικτη και παράλογη αξίωση, καθόσον η Μασονία, ουδένα των βασικών όρων περιέχει, εκ των οποίων αποτελείται η έννοια της θρησκείας**».

Παρά τα ανωτέρω, ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Πειραιώς, εξακολουθεί να αρθρογραφεί και να ισχυρίζεται ότι ο Τεκτονισμός είναι θρησκεία, η θρησκεία του Σατανά και οι Τέκτονες Σατανολάτρες.

Δεν καταλαβαίνω, τι ωφελεί την Ορθοδοξία αυτή η μισαλλοδοξία του Μητροπολίτη Πειραιώς προς τον Τεκτονισμό, όταν γνωρίζει ότι στις Τάξεις του εθήτευσαν και θητεύουν προσωπικότητες του πνευματικού, πολιτικού και θρησκευτικού κόσμου, εκ των οποίων σταχυολογώ μόνον τα ονόματα των **Ακαδημαϊκών** που δημοσιεύονται στο περιοδικό «ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ» τεύχος 102/2012 σελ. 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244 και 245. Ητοι:

1) **Εμμανουήλ Εμμανουήλ**, χημικός – φαρμακολόγος, καθηγητής από το 1921 της φαρμακευτικής χημείας, πρύτανις του Πανεπιστημίου Αθηνών το 1949.

2) **Ι. Καλιτσουνάκης**, καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών στην Αρχαία Ελληνική Φιλολογία, Πρόεδρος της Ακαδημίας.

3) **Ανδρέας Ανδρεάδης**, καθηγητής της Δημόσιας Οικονομίας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών.

4) **Νικόλαος Πολίτης**, καθηγητής του Δημοσίου Δικαίου στο Πανεπιστήμιο Παρισίων, στο Πανεπιστήμιο του Αιξ, στο Πανεπιστήμιο Πουατιέ, Διεθνολόγος, Διπλωμάτης, Αντιπρόσωπος της Ελλάδος στην Κοινωνία των Εθνών, Πρεσβευτής της Ελλάδος στη Γαλλία, πολλές φορές Υπουργός Εξωτερικών.

5) **Γεώργιος Ρεμούνδος**, μαθηματικός, καθηγητής του Πολυτεχνείου και της Α.Σ.Ο.Ε.

6) **Δημήτριος Καμπούρογλου**, Πρόεδρος της Ακαδημίας το 1934, λογοτέχνης ιστοριοδίφης, διευθυντής της Εθνικής Βιβλιοθήκης.

7) **Διονύσιος Κόκκινος**, ιστορικός και λογοτέχνης, συνέγραψε την δωδεκάτομη ιστορία της Επανάστασεως του 1821.

8) **Δημήτριος Παπούλιας**, καθηγητής του Ρωμαϊκού και Αστικού Δικαίου στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, Πρόεδρος του Ευαγγελισμού, Ιδρυτής της Αρχαιολογικής Εταιρείας, παγκοσμίου φήμης νομομαθής. Διετέλεσε Μεγάλος Διδάσκαλος της Μεγάλης Στοάς της Ελλάδος.

9) **Βασίλειος Κριμπάς**, καθηγητής της Ανωτάτης Γεωπονικής Σχολής, Πρύτανης επί σειρά ετών. Γενικός Γραμματεύς του Υπουργείου Γεωργίας.

10) **Γεώργιος Μαριδάκης**, καθηγητής του Ιδιωτικού Διεθνούς Δικαίου της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, Πρύτανης του Πανεπιστημίου. Μέλος της Επιτροπής συντάξεως του Αστικού Δικαίου. Το 1951 διετέλεσε Πρόεδρος της Ακαδημίας Αθηνών.

11) **Γεώργιος Κυριάκος**, γεωπόνος ειδικός στην αμπελουργία και την οινοποιία . Υπουργός Γεωργίας την περίοδο 1936-1941.

12) **Περικλής Θεοχάρης**, μηχανολόγος – ηλεκτρολόγος του Ε.Μ.Π., καθηγητής εργαστηρίου αντοχής υλικών του Ε.Μ.Π., καθηγητής Πανεπιστημίου Πενσυλβανίας και Φράιμπουργκ, Πρύτανης Ε.Μ.Π. το 1974. Υφυπουργός Παιδείας το 1974. Πρόεδρος της Ακαδημίας το 1982.

13) **Κωνσταντίνος Τριανταφυλλόπουλος**, Πρόεδρος της Ακαδημίας το 1948. Νομοδιδάσκαλος, καθηγητής του Ρωμαϊκού Δικαίου στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, Υπουργός Δικαιοσύνης το 1926 και 1932. Διοικητής της Εθνικής Τραπέζης.

14) **Χρυσάνθος Φιλιππίδης**. Ο εκ Τραπεζούντος Μητροπολίτης, Αρχιεπίσκοπος Αθηνών την περίοδο 1938 – 1941. Μεγάλη μορφή της Ιεραρχίας και του Έθνους.

15) **Σωτήριος Σκίπης**, πολυγραφότατος ποιητής και πεζογράφος.

16) **Κωνσταντίνος Παπαϊωάννου**, μηχανολόγος – ηλεκτρολόγος, Ομότιμος καθηγητής του Ε.Μ.Π. και του Πανεπιστημίου Αθηνών. Καθηγητής μηχανολογίας Φυσικομαθηματικής Σχολής Πανεπιστημίου την περίοδο 1943-1947. Καθηγητής Θεωρητικής και Εφηρμοσμένης Μηχανικής το 1947. Καθηγητής Μηχανικής Ε.Μ.Π. το 1950. Πρύτανης του Πανεπιστημίου Αθηνών την περίοδο 1964-1965.

17) **Γεώργιος Γεωργαλάς**, Τακτικός καθηγητής της γεωλογίας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών.

18) **Γρηγόριος Κασιμάτης**, Πρόεδρος της Ακαδημίας το 1972, Καθηγητής Αστικού και Εργατικού Δικαίου της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών. Τακτικός καθηγητής του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Καθηγητής της Παντείου και της Ανωτάτης Βιομηχανικής. Υπουργός σε πολλά Υπουργεία.

19) **Δημήτριος Πικιώνης**, Πολιτικός Μηχανικός του Ε.Μ.Π. Σπουδάζει γλυπτική, ζωγραφική στο Μόναχο, αρχιτεκτονική στο Παρίσι.

20) **Ευάγγελος Παπανούτσος**, σπούδασε Θεολόγος στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, Διδάκτωρ φιλοσοφίας Πανεπιστημίου Τυβίγγης, καθηγητής στην Αλεξάνδρεια το 1920, διευθυντής Παιδαγωγικών Ακαδημιών. Γενικός Γραμματέας Υπουργείου Παιδείας, αναμορφωτής της παιδείας με την εκπαιδευτική μεταρρύθμιση του Γεωργίου Παπανδρέου το 1964.

21) **Γεώργιος Μιχαηλίδης** – Νουάρος, τακτικός καθηγητής του Αστικού Δικαίου του Πανεπιστημίου Αθηνών.

22) **Ανδρέας Ξυγγόπουλος**, καθηγητής της Βυζαντινής Αρχαιολογίας στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, βαθειά θρησκευόμενος προσέφερε πολλά με μελέτες Χριστιανικών Ναών των Αθηνών και της Θεσσαλονίκης.

23) **Βασίλειος Κουρεμένος**, καθηγητής της Αρχιτεκτονικής στο Ε.Μ.Π. Ιδρυτικό Μέλος της Ακαδημίας Αθηνών.

24) **Αγγελος Τερζάκης**, διευθυντής δραματολογίας, καλλιτεχνικός διευθυντής και γενικός διευθυντής στο Εθνικό Θέατρο, καθηγητής Δραματολογίας και Ιστορίας του Θεάτρου.

25) **Γεώργιος Βέλτσος**, δικηγόρος, Εφορος Ακαδημίας Αθηνών, Πρόεδρος Αρχαιολογικής Εταιρείας.

26) **Περικλής Βιζουκίδης**, νομικός, καθηγητής της Νομικής του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Πρύτανης Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

27) **Παναγιώτης Πατριαρχέας**, καθηγητής της φιλοσοφίας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών.

28) **Κάρολος Αλεξανδρίδης**, Τακτικός καθηγητής Α' Παθολογικής Κλινικής του Πανεπιστημίου Αθηνών.

29) **Αλέξανδρος Καββαδίας** του Παναγιώτη, Ιατρός, καθηγητής φυσιοθεραπείας στο Πανεπιστήμιο του Λονδίνου, Πρόεδρος της Βασιλικής Ιατρικής Εταιρείας, Επίτιμος Καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών.

30) **Χρυσόστομος Αμιλίου Κωνσταντινίδης**, σπούδασε στη Θεολογική Σχολή Χάλκης, Διδάκτορας των Πανεπιστημίων Ρώμης και Στρασβούργου. Καθηγητής της Θεολογικής Σχολής Χάλκης. Τιτουλάριος Επίσκοπος Μύρων. Μητροπολίτης Γέρων Εφέσου. Πρόεδρος των Διασκέψεων Ρόδου και Ζαμπελό Γενεύης. Αντιπρόεδρος του Παγκοσμίου Συμβουλίου Εκκλησιών. Καθηγητής Θεολογικών Σχολών.
Μέλος της Διεθνούς Ακαδημίας Θρησκευτικών Επιστημών.

31) **Γεώργιος Κοτζιάς** του Κωνσταντίνου, καθηγητής Νευροφυσιολογίας του Πανεπιστημίου Κολούμπια, μέλος της Αμερικανικής Ακαδημίας Επιστημών.
Και

32) **Δημήτριος Γαλάνης του Εμμανουήλ**, διεθνούς φήμης ζωγράφος, χαράκτης και ξυλογράφος, καθηγητής της Σχολής Καλών Τεχνών Παρισίων. Εξ όλων των ανωτέρω, γίνεται κατανοητό, ότι αδίκως οι Τέκτονες κατηγορούνται από τον Μητροπολίτη Πειραιώς ως άθεοι και Σατανολάτρες, ιδία όταν ούτος γνωρίζει ότι καθ' όλη τη διάρκεια των 200 ετών ιστορίας του εν Ελλάδι Τεκτονισμού, ουδέποτε οι Τέκτονες επέδειξαν αντιθρησκευτικές ή αντιχριστιανικές αρχές. Αντιθέτως, εις τους κόλπους του Τεκτονισμού καταλέγονται άνδρες ευσεβέστατοι και συντηρητικότετων αρχών, οι οποίοι προσέφεραν και προσφέρουν πολυτιμότετες υπηρεσίες εις την Εκκλησία και το Έθνος.

Νίκος Βουργίδης